

Методи підтримки учнів з особливими потребами

1. Старі ритуали.

Якщо можливо, відновіть звичні для дитини елементи освітнього процесу. Це може бути вітання з учителем уранці, руханка між уроками, повернення «довоєнного» розкладу тижня – будь-що, добре знайоме учневі чи учениці. Такий ритуал додає стабільності та створює опору під час навчання для всіх школярів, не лише для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Нові ритуали.

Новим ритуалом може бути особливе вітання на початку дня чи прощання після завершення занять. Якщо уроки відбуваються офлайн, найкраще підійде фізичний контакт – давати «п'ять» учителю або сусіду по парті тощо. Водночас не забувайте, що ця активність має бути прийнятною для учня. Так, якщо більшість дітей люблять давати «п'ять», то з обіймами краще бути обережними. Якщо заняття відбуваються онлайн, запропонуйте зробити «сенсорну зарядку», коли кожен учень розповідає, що зараз бачить, чує, відчуває на запах, смак чи дотик. Така вправа «заземлює» та знижує тривожність. Або ж запропонуйте учням по черзі назвати по одному предмету жовтого кольору, які є навколо них, чи по одному звуку, який вони заразчують тощо.

3. Зарядка. Перед тим, як переходити до нового уроку чи заняття, приділіть увагу тілу. Для цього підійдуть:

- дихальні вправи (5 глибоких вдихів / видихів або дихання «по квадрату»: «малюючи» поглядом квадрат, на його вертикальних уявних гранях робимо вдих / видих, а на горизонтальних – паузи; виходить: вдих – пауза – видих – пауза);
- розтягування або легка фізична активність (тягнемось вгору стоячи, як дерево, і з видихом нахиляємось вниз; стоячи, плескаємо праву руку лівою і навпаки; тупочемо двома ногами тощо).

Такі вправи повертають увагу до тіла, відволікають від тривожних думок, неспокою та роздратування.

4. Емоції

Дозвольте дітям розповісти про їхні страхи, занепокоєння, але водночас не змушуйте їх це робити. Усі ми зараз відчуваємо багато розпачу, безсилля, люті, печалі, тож дуже важливо не забороняти дітям висловлювати такі емоції, плакати чи дратуватися.

Запитайте на початку дня: «Як минув вечір? А ніч? Чи гарно спали?». Запропонуйте дітям соціально прийнятний спосіб виразити свої емоції: кусатися не можна, а от чимдуж відгамселити подушку, дрібно порвати папірці або що – так! Окремо наголосіть на тому, що це – нормальні емоції, їх відчуваємо ми всі.

5. Війна та безпека

Складіть соціальну історію (прості ілюстрації з короткими підписами) про те, що нині війна, навчання в школі змінилося, як поводитися, коли лунає сирена, й чому це так важливо. Така історія пояснить дитині, що відбувається, і запропонує послідовний, зрозумілий алгоритм дій у певній ситуації (повітряна тривога тощо).

Інклюзивне навчання у воєнний час: що далі?

До війни питання інклюзії привертало значну увагу українських освітян. Так, за день до початку повномасштабного вторгнення з'явився перший навчально-методичний посібник з асистивних

технологій для спілкування «Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами».

Унаслідок війни діти потребують більш уважного ставлення. Дуже важливо дотримуватися коректної термінології та не наголошувати на пережитому травматичному досвіді.

Попри всі труднощі, які виникли у зв'язку з організацією дистанційного навчання під час війни, педагогиня Жанна Гріневич помічає й певні успіхи.

«Учні з особливими освітніми потребами не втратили набутих умінь та навичок, соціалізації, академічних знань. Їхній прогрес ми здобували разом нелегкою працею команди фахівців, дітей та батьків. Сильні сторони кожної дитини, які ми визначили раніше, допомагали нам добирати завдання, в яких кожен учень проявляв себе успішним. Тож я радію, що вони працювали разом з класом у звичному для них режимі», – каже Жанна Гріневич.